

[Rasmus Hansen.]

som kan medføre en tredje verdenskrig. Om en sådan tredje verdenskrigs sandsynlige virkninger har den kendte britiske militærskribent Liddell Hart fremsat en bemærkelsesværdig udtalelse i sin bog „Vestens forsvar“ — en udtalelse, som jeg med den højtærede formands tilladelse gerne vil have lejlighed til at citere. Liddell Hart siger i denne bog, „Vestens forsvar“:

„Det eneste sikre er, at det meste af både Europa og Rusland vil blive lagt øde, medens krigen står på, og at dette vil ske på en langt mere hensynsløs måde end under den sidste verdenskrig, samt at utallige millioner mennesker på begge sider vil blive styrtet i elendighed. Amerika ville ganske vist slippe for så landsomfattende ødelæggelser, men det er fuldtud sandsynligt, at dets storbyer inden krigens slutning ville komme til at lide endnu mere end byerne i kampzonen.“

Den europæiske Atlantpagthærs udpegede øverstkommanderende, general Eisenhower, har sagt det samme på en anden måde, da han fornylig erklærede, at krig løser ikke menneskenes problemer.

Det er på denne baggrund, at Atlantpagtlandenes forhandlinger i New York i september, i Washington i oktober og i Bruxelles i december om en fælles europæisk Atlantpagthær under ledelse af en fælles øverstkommanderende må vurderes. Det mål, som Atlantpagtlandene har haft for øje under disse forhandlinger, er et militært samarbejde, som udelukker, at de europæiske Atlantpagtlande kan overrumles og undertrykkes ved en pludselig militær aktion. Det kan ikke være nok for de europæiske Atlantpagtlandes befolkninger at vide, at de kan blive befriet efter en tredje verdenskrig, som har ødelagt deres lande. Det er erkendelsen heraf, som i den senere tid, således som det blev fremhævet af den højtærede forsvarsminister, har foranlediget dem til at yde store bevillinger til militære foranstaltninger for, så hurtigt det lader sig gøre, at få udbedret manglerne ved deres militære beredskab. Den opgave, som de således er blevet stillet overfor — og stillet overfor til trods for den indstilling, som befolkningerne i Atlantpagtlandene havde efter den anden verdenskrig —, kræver imidlertid et meget højt fredsberedskab, og det er ikke billigt, end ikke selvom de europæiske Atlantpagtlande gratis får leverancer af våben fra De Forenede Stater. Det er de vilkår, som Atlantpagtlandene nu indtil videre må acceptere, fordi, som det siges i de nord-

iske socialdemokratiske arbejderbevægelses fredsappel:

„den internationale kommunismes optræden i de senere år har fremkaldt frygt for en tredje verdenskrig“.

Under den offentlige debat her i landet om Atlantpagten er fremført det synspunkt, at Atlantpagtlandene burde tilstræbe fælles udenrigspolitik. Måske er der tale om et positivt bidrag, som det vil være hensigtsmæssigt nærmere at overveje. Det er ikke helt klart. Allerede nu er der jo et ret intimt udenrigspolitisk samarbejde mellem Atlantpagtlandene. Atlantpagtstaterne udgør som bekendt en sammenslutning, der virker indenfor rammerne af De Forenede Nationers pagt og forpligter dem til at bilægge enhver international stridighed, i hvilken de måtte blive indblandet, ved fredelige midler og på en sådan måde, at mellemfolkelig fred og sikkerhed ikke bringes i fare. Denne adgang til indenfor De Forenede Nationer at forhandle om en fælles udenrigspolitik med det formål at bevare freden er, som tingets medlemmer vil vide, i høj grad blevet udnyttet. Desuden bestemmer Atlantpagtens artikel 4, at deltagerne skal

„rådføre sig med hverandre, når som helst nogen af dem mener, at nogen af deltagerens territoriale integritet, politiske uafhængighed eller sikkerhed er truet“.

Meningsudvesklingen mellem Atlantpagtlandene om deres udenrigspolitiske anliggender er dels foregået mundtligt ved møder, hvori deres udenrigsministre har deltaget, dels i udenrigsministerenes permanente stedfortræderråd i London, samt skriftligt. Disse forhandlinger er gennemført under forbehold af, at bindende beslutninger om udenrigspolitik skal godkendes af de enkelte staters forfatningsmæssige instanser, og denne ret for det enkelte land til selv at skønne, antastes ikke ved regeringens forslag om en fælles europæisk Atlantpagthær med en fælles øverstkommanderende.

Atlantpagten er af Danmark underskrevet for 20 år. Denne underskrift kan ikke ændres af Atlantpagtmodstandernes agitation. En af indvendingerne fra modstanderne udenfor kommunisterne rækker er, at Atlantpagten ikke giver Danmark nogen garanti for, at freden bevares. Deri har de ret. Men det gør en neutralitetspolitik heller ikke, og erfaringerne fra den anden verdenskrig viser, at en neutralitetspolitik ikke udelukker, at Danmark kan blive besat. Tilhængerne af en neutralitetspolitik — eller i hvert fald en del af dem — regner derfor ikke med, at en neutralitetspolitik sikrer Danmark mod en besættelse, dersom en